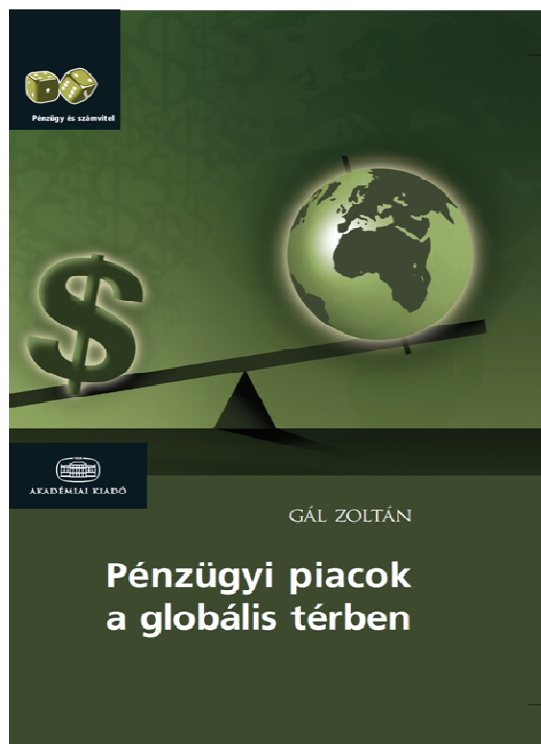

Megjelent Gál Zoltán könyve

Gál Zoltán

Pénzügyi piacok a globális térben –
A válság szabdalta pénzügyi tér

Akadémia Kiadó

Budapest

2010

776 p.

Furcsa könyvet tart kezében az olvasó: csupa olyan dologról szól, amiről már több tucat szakkönyv, cikk, internetes tanulmány megjelent – azaz tőzsdéről, bankokról, pénzügyi válságokról, intézményi befektetőkről – és mégis döbbenet vesszük észre, hogy a „gálzoli” féle olvasatban egy másik világot fedezhetünk fel. Ebben a vékonykának egyáltalán nem nevezhető, igencsak súlyos könyvben aprólékosan össze vannak gyűjtve erről a pénzügyvilágról azok a tények, amiket itt meg ott, szétszórva akár meg is találhatunk, de így egy keretben sokkal hangsúlyosabban mutatják: igencsak sajátos a pénzügyi „centrum” és a pénzügyi „periféria” elhelyezkedése és viszonya. Tények, nagyságrendek, áramlások, térképek követik egymást – a szerző nem ítélkezik – bemutat. Néhol, egy-egy fél megjegyzésből úgy érzem inkább a globalizált pénzügyi tér harsány kritikusaival ért egyet – és ekkor kezdenék vele vitatkozni, meggyőzni, bemutatni az ellenérveket – de mivel mint minden vérbeli tudóst sokkal jobban izgatja a tárgy maga, semminthogy hogy zsigeri alapon azonnal véleményt mondjon tárgyról – a vitánk most elmarad, helyette marad az olvasó ámulattal vegyes csodálattal: köszönjük Zoli ezt a könyvet, évekig, évtizedekig fogjuk kézikönyvként használni!

Király Júlia
alelnök
Magyar Nemzeti Bank

Az olvasó hiánypótló művet tart a kezében. A szerző a pénzügyi gazdaságtan és a gazdaságföldrajz határterületén mozgó jelenségekört vizsgál értőn, igényesen és jelentős szakmai értéket teremtve. E munka egyszerre színvonalas tudományos értekezés, és olvasható könyv a pénzügyi piacok rejtélyes világáról és a térbeliség mellőzhetetlen hatásáról. A mű írója ráértett a vizsgált terület leglényegesebb jellegzetességére, a globalizálódó pénzügyi tér távolságokat relativizáló hatása és a pénzügyi piaci működés térbeliségének növekvő fontossága közötti ellentmondásra, s ebből bontotta ki a pénzügyi földrajz hazai alaplóművének számító könyv gondolatmenetét. A szakmai hozzáértők és a tárgy iránt érdeklődők egyaránt hasznosan forgathatják ezt az értékes alkotást.

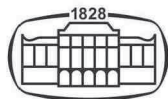
Bélyácz Iván
akadémikus, egyetemi tanár
Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

GÁL ZOLTÁN

Pénzügyi piacok
a globális térben

A VÁLSÁG SZABDALTA
PÉNZÜGYI TÉR

AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST

A könyv megjelenését a Közép-európai Brókerképző Alapítvány támogatta.

Lektorálták

Báger Gusztáv, Állami Számvevőszék Fejlesztési és Módszertani Intézete, főigazgató
Botos Katalin, PTKE JAK, Heller Farkas Közgazdaságtudományi Intézet, intézetvezető

A Pénzügy- és számvitel sorozat szakkönyvtár sorozatszerkesztője Vigvári András
Tanácsadó bizottság: Andor László, Hetényi István, Király Júlia, László Csaba, Lukács János,
Mérő Katalin

ISBN 978 963 05 8820 1
ISSN 2060-9302

Kiadja az Akadémiai Kiadó,
az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja
1117 Budapest, Prielle Kornélia u. 19.

www.akademiaikiado.hu

www.gazdasagiklub.hu

Első magyar nyelvű kiadás: 2010

© Gál Zoltán 2010

© Akadémiai Kiadó Zrt., Budapest, 2010

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Fehér Katalin
Olvasószerkesztő: Barabás József
Termékmenedzser: Kiss Zsuzsa
Fedélterv: Auth Design terve alapján Markó Natália munkája
A számítógépes tördelés az Előfej Bt. munkája
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Nyomda végezte
Felelős vezető: Újvárosi Lajos
Budapest, 2010
Kiadványszám: BB090019
Megjelent 67,9 (A/5) ív terjedelemben

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítást, a nyilvános előadást, a rádió- és televízióadás,
valamint a fordítás jogát, az egyes fejezeteket illetően is.

Printed in Hungary

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	11
I. RÉSZ. A GLOBALIZÁLÓDÓ PÉNZÜGYI TÉR (A pénzügyi globalizáció térbelisége)	
1. A TÉRBELISÉG SZEREPÉNEK FELÉRTÉKELŐDÉSE A KÖZGAZDASÁGI GONDOLKODÁSBAN ÉS A PÉNZÜGYI FÖLDRAJZ	27
1.1. Pénzügyi földrajz: a pénzügyi piacok vizsgálatának térgazdaságtani irányzata	27
1.1.1. Az új gazdaságföldrajz: paradigmaváltás a térrel foglalkozó gazdaságtudományokban.....	27
1.1.2. Pénzügyi földrajz - az új diszciplína	32
1.1.3. Az új irányzat születése.....	34
1.2. A pénzügyi földrajz vizsgálati területei.....	38
1.2.1. A pénzügyi rendszer telephely-dimenziója	39
1.2.2. Az intézményi struktúrák földrajza	40
1.2.3. A pénzügyi terek szabályozásának földrajza.....	42
1.2.4. Az állam és a közszféra pénzügyi terei	44
1.2.5. A pénzügyi piacok társadalmi terei	45
1.2.6. Az információs és az elektronikus pénzügyi tér	50
1.2.7. Vállalatirányítási rendszerek és a pénzügyi tér	52
1.2.8. A monetáris tér	53
2. A PÉNZÜGYI RENDSZEREK (TÉRBELI) EVOLÚCIÓJA ÉS A PÉNZÜGYI GLOBALIZÁCIÓ	57
2.1. A pénzügyi rendszerek és a pénzügyi globalizáció kialakulásának szakaszai	58
2.1.1. Korai kapitalizmus: a nemzetközi pénzügyi rendszer születése	58
2.1.2. A klasszikus szabad versenyek kapitalizmus korszaka: a pénzügyi rendszer- modellek gyökerei	59
2.1.3. Az állammonopolista kapitalizmus gyökerei: nemzetközi rendszerhiány a pénzügyi piacokon	69
2.1.4. A vegyes gazdaság és Bretton Woods pénzügyi rendszere	73
2.1.5. A pénzügyi globalizáció és a neoliberais korszakváltás	76
2.1.5.1. Liberalizáció és dereguláció.....	79
2.1.5.2. A Bretton Woods-i intézményrendszer szerepvállalása a pénzügyi globalizációban.....	84
2.1.5.3. Technológiai forradalom és a pénzügyi innovációk	86

2.1.5.4.	Változások a vállalatirányítási rendszerben	88
2.2.	A pénzforgalom - a pénzügyi szektor globalizációja az ezredfordulón	91
2.2.1.	A pénzközpontú világgazdaság	91
2.2.2.	A pénzügyi labdarúgás mérete: a nemzetközi pénzügyi piacok nagysága és a tőkemozgások diverzifikáltsága	94
2.2.3.	A pénzügyi labdarúgás szédületes ütemű növekedése	99
2.2.4.	Pénzügyi labdarúgás vagy forgatónyomaték	101
2.2.4.1.	A pénz és az érték szétválása?	101
2.2.4.2.	A pénzügyi piacok elszakadása a reálszférától - spekulatív tőkemozgások	105
2.2.4.3.	A „mainstream” és a kritikai közgazdaságtan vitája	108
3.	A PÉNZÜGYI PIACOK ÉS A FÖLDRAJZI TÉR	111
3.1.	A térbeliség jelentősége a globalizálódó pénzügyi piacokon	111
3.2.	A pénzügyi piacok térstruktúrái	115
3.2.1.	Glocalizáció, regionális fejlődés és a pénzügyi piacok	115
3.2.2.	A globális pénzügyi tér lokális beágyazottsága	117
3.2.3.	Lokális terek a globalizálódó pénzvilágban	120
3.3.	Az „ <i>End of Geography</i> ”-elmélet- vízió vagy realitás?	122
3.3.1.	A „földrajz vége”-elmélet - a távolság halála?	122
3.3.2.	Az infokommunikáció fejlődése és a „földrajz vége”-elmélet	123
3.3.3.	A nemzetállam halála és a „földrajz vége”-elmélet	124
3.3.4.	„S mégsem lapos a Föld” - a térbeliség jelentősége a pénzügyi piacokon	126
3.4.	Térformáló folyamatok a pénzügyi piacokon	131
3.4.1.	A távolság-közelség és az információs költség	131
3.4.2.	A pénzügyi piacok információs csomópontjai	134
3.4.2.1.	Az információs technológia szerepe a pénzügyi tér átalakulásában	134
3.4.2.2.	A pénzügyi termékek információtartalma	137
3.4.2.3.	A helyi beágyazottság jelentősége az elektronikus pénzpiacokon	144
3.5.	A pénzügyi tér koncentrációi	151
3.5.1.	Az új gazdaságföldrajz és korlátai	151
3.5.2.	Térbeli koncentrációk- a pénzügyi tevékenységek agglomerálódása	156
3.5.3.	Piaci fragmentálódás: kiszervezés és kihelyezés	162
3.5.4.	Telephelyképző faktorok: a központi helyek és áramlások elmélete	166
3.5.5.	Agglomerációs előnyök és a pénzügyi tevékenység	167
3.6.	A „hatalom új földrajza” - a dereguláció térbelisége és az állam szerepe	170
3.6.1.	A szabályozás területi szintjeinek kibővülése	170
3.6.2.	Az állam mint a pénzügyi liberalizáció katalizátora - az állam szabályozó funkcióinak megerősödése	174
3.7.	A pénzügyi piacok térbeli meghatározottsága - Összefoglalás	178

II. RÉSZ. KONCENTRÁCIÓK ÉS ÁRAMLÁSOK A PÉNZÜGYI PIACOKON (A pénzügyi piacok térbelisége)

4.	PÉNZÜGYI PIACOK, ERŐCENTRUMOK ÉS TŐKEÁRAMLÁSOK A GLOBÁLIS TERGAZDASÁGBAN	185
4.1.	A pénzügyi piacok funkciói	186
4.2.	A globális pénzügyi piacok erőcentrumai	189
4.2.1.	A bruttó (állóeszköz-) beruházások és megtakarítások földrajzi különbségei	189

4.2.2.	Az Egyesült Államok és a globális egyensúlytalanság - a világgazdaság erőcentrumainak átrendeződése.....	195
4.2.3.	„Két tűz között” - az eurózóna monetáris és pénzügyi piaci integrációjának korlátai.....	201
4.2.4.	Kína: a globális pénzügyi rendszer jövőbeli központja	211
4.3.	A globális pénzügyi piacok mérete és területi koncentrációi.....	215
4.3.1.	Gyors ütemű eszköznövekedés	215
4.3.2.	A globális pénzügyeszköz-állomány földrajzi megoszlása és koncentrációi.....	221
4.3.3.	A pénzügyi piacok súlyának és diverzifikáltságának mérése	227
4.3.4.	Értékpapírosodás által hajtott eszközállomány-növekedés.....	234
4.4.	A nemzetközi tőkeáramlások térbeli rendszere	239
4.4.1.	A tőkeműveletek és a befektetések arányváltozásai	239
4.4.2.	A nemzetközi tőkeáramlások „paradoxonának” új gazdaságföldrajza.....	242
4.4.3.	A nemzetközi tőkeáramlás térbeli rendszere	244
4.4.3.1.	A nemzetközi tőkeáramlás csatornái és akciócentrumai.....	244
4.4.3.2.	Változások a nemzetközi tőkeáramlások irányában	250
4.4.3.3.	Külföldi közvetlen működőtőke-beruházások.....	255
5.	A NEMZETKÖZI PÉNZÜGYI PIACOK SZEGMENSEI ÉS TÉRBELI SZERVEZŐDÉSÜK	263
5.1.	Bankhitelezés - a tradicionális finanszírozási mód.....	264
5.2.	Adósságpapír-piacok - a biztonságos tőkepiaci finanszírozás szinterei.....	271
5.3.	Részvénytőkepiac - a vállalkozó szelleműek alternatívája	273
5.4.	Nemzetközi devizapiacok - a globális pénzügyi rendszer kötőanyagai	288
5.5.	A családi ezüst kockázatotí - a származékos piacok területi jellemzői	296
5.6.	A kockázatok „átcsomagolói” és térítői - az értékpapírosodás földrajzi jellemzői	304
6.	ÁTALAKULÓ TŐZSDÉK A TÉRGAZDASÁGBAN - KONCENTRÁCIÓ ÉS DECENTRALIZÁCIÓ A RÉSZVÉNYPIACOKON	311
6.1.	A tőzsdeparkettől az elektronikus tőzsdéig	311
6.2.	A tőzsdék teljesítménymutatói	317
6.2.1.	A jegyzett vállalatok száma	317
6.2.2.	Tőzsdei kapitalizáció	318
6.2.3.	A tőzsdei forgalom értéke és a kereskedés sebessége	326
6.2.4.	Külföldi vállalatok tőzsdei jelenléte.....	327
6.3.	A tőzsdék területi szerveződése	331
6.3.1.	Kitáguló földrajzi horizontok- a távolság és az időzónák szerepe megmarad	331
6.3.2.	A tőzsdeintegrációk	337
6.3.3.	Koncentrált vagy decentralizált részvénytőkepiacok - van-e jövőjük a regionális tőzsdéknek?....	343
7.	A PÉNZÜGYI PIACOK CSOMÓPONTJAI: A NEMZETKÖZI PÉNZÜGYI KÖZPONTOK.....	351
7.1.	A globális pénzügyi központok jelentősége	351
7.1.1.	A pénzügyi központok fogalma	351
7.1.2.	A nemzetközi pénzügyi központok hierarchikus szintjei	353
7.2.	A nemzetközi pénzügyi központok rangsora: stabil élvonal, bővülő globális hálózat	356
7.2.1.	A nemzetközi pénzügyi központok hierarchiájának változásai	356

7.2.1.1.	A globális pénzügyi központok azonosítása.....	356
7.2.1.2.	A feltörekvő piacok pénzügyi központjainak integrálódása.....	362
7.2.2.	A nemzetközi pénzügyi központok hálózati kapcsolatszerkeze.....	366
7.3.	„ <i>Capitals of capital</i> ”: London-New York.....	370
7.3.1.	A tőke globális fővárosai	370
7.3.2.	London - a pénzügyi világ Wimbledonja.....	372
7.3.3.	New York - a világ legnagyobb pénzügyi piacának központja.....	377
7.3.4.	Tokió - a leghatékonyabb nemzetközi pénzügyi központ	380
7.3.5.	Frankfurt - az eurózóna globális szerepkört nélkülöző pénzügyi központja.....	382
7.4.	A pénzügyi központok telepítő tényezői	385
7.4.1.	A pénzügyi központi szerepkör mérése.....	385
7.4.2.	A pénzügyi központok működésének gazdasági előnyei.....	391
7.5.	A globális pénzügyi piacok „szürke szigetei”: az offshore központok	396

III. RÉSZ. A DEZINTERMEDIACIO KIHÍVÁSAI ÉS A PÉNZÜGYI SZOLGÁLTATÓK UNIVERZALIZÁLÓDÁSA (A dezintermediáció térbelisége)

8.	A DEZINTERMEDIACIO KIHÍVÁSAI A BANKSZÉKTORBAN.....	411
8.1.	Elmosódó határok: a pénzügyi tevékenység diverzifikációja és univerzalizálódása.....	411
8.1.1.	A bankok pozíciója a pénzügyi piacokon.....	413
8.1.2.	A banki tevékenység diverzifikációja	418
8.2.	A kiskereskedelmi bankszektor átalakulása	422
8.2.1.	A bankhálózat konszolidációja - a fiókok szerepe megmarad	426
8.2.2.	A távolság és az információs technológia hatása a bankszektor térbeli működésére.....	432
9.	A BANKRENDSZER INTÉZMÉNYI EVOLÚCIÓJA ÉS HATÁROKON ÁTNYÚLÓ SZOLGÁLTATÁSAI	437
9.1.	Univerzális bankmodell az árnyékbankrendszer „árnyékában” - a bankszektor intézményeinek eltérő fejlődési és szabályozási tradíciói.....	438
9.1.1.	Univerzális bankok - az uralkodóvá váló bankmodell.....	440
9.1.2.	Kereskedelmi bankok -klasszikus funkciók	441
9.1.3.	Befektetési bankok- búcsú az angolszász bankmodellől?	447
9.1.4.	A privát bankok- a diszkrét bankolás hagyományörzői.....	456
9.1.5.	Iszlám bankok -keleti találmány	459
9.2.	A bankok határon átnyúló szolgáltatásai és az értékpapírosítás	462
9.2.1.	A bankok szerepvállalása a „hagyományos” értékpapírok kibocsátásában	463
9.2.2.	A bankközi deviza- és derivatív kereskedelem	466
9.2.3.	Fúziós és felvásárlási tanácsadói tevékenység	470
9.2.4.	Vagyonkezelés	474
9.2.5.	Letétkezelés	480
9.2.6.	Strukturált termékek előállítói és forgalmazói: a bankok szerepvállalása az értékpapírosításban	481

10.	A GLOBÁLIS PÉNZÜGYI PIACOK ÓRIÁSAI: AZ INTÉZMÉNYI BEFEKTETŐK	487
10.1.	Az intézményi befektetők piaca	488
10.1.1.	Az intézményi befektetők piaci szerepvállalása	488
10.1.2.	Az intézményi befektetők piaci térnyerése.....	489
10.2.	Globális jelenlét és amerikai dominancia - az intézményi befektetők területi szerveződése ..	495
10.3.	Nyugdíjalapok- a nyugdíj-kapitalizmus zászlóvivői	503
10.3.1.	Az időzített „nyugdíjbomba” és a nyugdíjkapitalizmus előretörése	503
10.3.2.	A nyugdíjalapok földrajzi koncentrációi	510
10.4.	A biztosítótársaságok- a növekvő globális kockázatok kezelői	514
10.4.1.	A biztosítási alapok ágazati sajátosságai.....	514
10.4.2.	A biztosítási szektor földrajzi sajátosságai.....	516
10.4.3.	A biztosítási ágazat területi intenzitása	520
10.4.4.	A legnagyobb biztosítók és biztosítási alapok	525
10.5.	Befektetési alapok - a legrugalmasabb hagyományos intézményi befektetők	528
10.5.1.	Amerikai gyökerek a befektetési alapok piacán	528
10.5.2.	A befektetési alapok területi megoszlása	533
10.5.3.	Befektető államok - a szuverén befektetési alapok térnyerése	535
10.6.	Az alternatív befektetési alapok: a <i>hedgejuttok</i> és a magántőkealapok	539
10.6.1.	A <i>hedgejuttok</i> - spekulatív befektetők.....	539
10.6.2.	A magántőke-befektetők- alternatív finanszírozók.....	546
11.	KONCENTRÁCIÓ, TRANZNACIONALIZÁCIÓ ÉS LOKALIZÁCIÓS STRATÉGIÁK A NEMZETKÖZI BANKSZÉKTORBAN.....	551
11.1.	A koncentráció és konszolidáció a bankszektorban.....	552
11.1.1.	Fúziók és felvásárlások a bankszektorban.....	552
11.1.2.	A határon átnyúló fúziók és felvásárlások a bankszektorban	559
11.2.	A banki szolgáltatások transznacionalizálódása	569
11.3.	A bankok transznacionalizálódásának korlátai.....	577
11.4.	A transznacionális bankok szervezeti földrajzi sajátosságai.....	579
11.5.	A nemzetközi banki hitelezés földrajzi sajátosságai.....	582
11.6.	A nemzetközi bankpiacok	596
11.6.1.	A nemzetközi bankpiacok növekedési trendjei	596
11.6.2.	Nemzetközi bankpiaci központok - a határon átnyúló tranzakciók csomópontjai.....	600
11.6.3.	A nemzetközi banktőke áramlásának térbeli közvetítő csatornái	605
11.7.	A globális bankpiacok zászlóshajói	610
11.7.1.	A világ legnagyobb bankjai	610
11.7.1.1.	A nagybankok földrajzi megoszlása.....	610
11.7.1.2.	A nagybankok csoportosítása a méret nagyság alapján.....	619
11.7.1.3.	A bankok hálózatainak transznacionalizálódása.....	622
11.7.2.	A globális banki szolgáltatók lokalizációs stratégiái	629
11.7.2.1.	Citigroup - a transznacionális bankok előfutára	629
11.7.2.2.	HSBC - egy hongkongi alapítású bank londoni székhellyel.....	633
11.7.2.3.	UBS - egy kis ország globális befektetési bankja.....	637
11.7.2.4.	A Raiffeisen Csoport - egy kelet-európai regionális bank	640

**IV RÉSZ. A PÉNZÜGYI GLOBALIZACIO ALKONYA?
A 2007-2009. ÉVI PÉNZÜGYI VILÁGVÁLSÁG ÉS KÖVETKEZMÉNYEI
(A válság térbelisége)**

12.	RENDSZERVÁLSÁGOK A PÉNZÜGYI GLOBALIZACIO IDŐSZAKÁBAN.....	647
12.1.	Spekulációs válságok.....	648
12.2.	A liberalizált pénzügyi piacok zavarai: rendszerválságok.....	652
13.	A 2007-2009. ÉVI GLOBÁLIS PÉNZÜGYI VÁLSÁG KIALAKULÁSA ÉS TERJEDÉSE.....	661
13.1	A válság közvetett okai.....	662
13.2	A pénzügyi válság közvetlen oka: spekulatív buborék az amerikai jelzálog piacon	664
13.2.1	Az ingatlanpiac finanszírozásának működési kockázatai	664
13.2.2	A spekulatív buborék kipukkanása	669
13.3	A válság szakaszai	673
13.3.1	A válság időbeli terjedése	673
13.3.2	A válság szektorközi terjedése.....	674
13.3.2.1	Az amerikai és a globális bankválság	675
13.3.2.2	Bankválságból globális pénzügyi válság.....	678
13.3.2.3	Átgyűrűzés a részvénypiacokra: tőzsdeválság	679
13.3.2.4	Átgyűrűzés a reálszférára: gazdasági válság	683
13.4	Perverz fertőzési irányok - a pénzügyi válság terjedésének földrajzi sajátosságai.....	684
13.4.1	A fejlett országok válságának átgyűrűzése a feltörekvő piacokra: a pénzügyi válság terjedésének regionális különbségei	684
13.4.2.	A pénzügyi fertőzés terjedésének csatornái és térbeli mechanizmusai Kelet- Közép-Európában	691
13.4.3.	Földrajz és a hitelválság: a válság terjedésének pénzügyi földrajzi tanulságai	695
14.	A VÁLSÁG HOSSZÚ TÁVÚ HATÁSAI	697
14.1.	A pénzügyi globalizáció zavarai - avagy miért nem lokalizálhatók a pénzügyi válságok.....	697
14.2.	Válságtípusok	701
14.2.1.	Rendszerválság - az angolszász pénzügyi piaci modell bukása, avagy a német rendszer- modell felemelkedése.....	701
14.2.2.	A világméretű egyensúlyhiány válsága.....	702
14.2.3.	Geopolitikai válság	705
14.2.4.	Szabályozási válság	708
14.3.	A pénzügyi globalizáció és a válság kihívásai - a „neoklasszikus bankrendszer” felemelkedése	715
14.3.1.	Változó banki stratégiák az új korszak küszöbén	715
14.3.2.	A helyi kötődésű banki struktúrák térnyerése.....	722
	IRODALOM.....	727
	ÁBRÁK ÉS TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	751
	NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ.....	761
	Köszönetnyilvánítás.....	775